

A közép- és délkelet-európai nagyvárosok gazdasági pozíciójának átalakulása

Rácz Szilárd

Tudományos munkatárs, Bolyai+ ösztöndíjas

Közgazdaság- és Regionális Tudományi Kutatóközpontja Regionális Kutatások
Intézete; Széchenyi István Egyetem Regionális- és Gazdaságtudományi Doktori Iskola

Kulcsszavak: városhierarchia, Kelet-Közép-Európa, nagyvárosok, posztszocialista átmenet, geoökonómia, FDI, APS

JEL kód: F21, O18, P25, R12

A modern városfejlődési folyamatok szempontjából meghatározó a globalizáció és a metropolizáció kölcsönhatása. A globális gazdaság csomópontjaiban a világvárosok állnak, más felfogásban a legjelentősebb szervezetek a világvárosokban lévő központjukból irányítják a világgazdaságot. A vezető világvárosok őrzik pozícióikat, miközben a világvárosok száma fokozatosan bővül és földrajzilag átrétegződik. Az elmúlt három évtized folyamatainak egyik meghatározó típusa a posztszocialista nagyvárosok fokozatos világgazdasági integrációja volt (Taylor, 2004; Csomós, 2013).

A tanulmány első része a tőkefelhalmozás hosszú távú történelmi problémáit, valamint a közép- és délkelet-európai posztszocialista integrációs folyamat geoökonómiai jellemzőit vizsgálja. A legfontosabb sajátosság a nagyfokú függőség a közvetlen külföldi tőkebefektetésektől, a külföldi multinacionális vállaltoktól, az Európai Unió forrásaitól és a Nyugat-Európába irányuló exporttól (Nölke–Vliegenthart, 2009; Gál–Schmidt, 2017). A tanulmány második része a városok szolgáltatási és minőségközpontú rangsorolását igyekszik meghatározni a makrorégióban, elsősorban a külföldi működő tőke, a legnagyobb árbevételű vállalatok és a fejlett termelést segítő APS-irodák koncentrációjának mérésével. A tanulmány bemutatja e posztszocialista városok globális pozícióinak változását. Ez a folyamat kiemeli a tudásintenzív szolgáltatások, valamint az irányító funkciók koncentrációjának erőteljes nagyvárosi (fővárosi) jellegét (Csomós, 2017; Döbrönte, 2018).

Transformation of Economic Position of Cities in Central and Southeast Europe

Rácz Szilárd

Research fellow; Bolyai+ Scholar

HAS CERS Institute for Regional Studies, SZE Doctoral School of Regional Sciences
and Business Administration

Keywords: urban hierarchy, CEE, cities, post-socialist transition, geo-economics, APS, FDI

JEL code: F21, O18, P25, R12

The interplay between globalization and metropolisation is crucial for modern urban development processes. World cities are the nodes of the global economy, and in other contexts, the most important organizations control the world economy from their headquarters located in CBDs. Leading world cities have maintained their positions, while the number of world cities is gradually expanding and geographically restructured. The integration of post-socialist into the world economy has been a defining economic process of the past three decades (Taylor, 2004; Csomós, 2013).

The first part of the paper investigates the long-term historical problems of capital accumulation and the geo-economic features of Central and Southeast Europe's post-socialist integration process. The major pattern that emerges is one of a high dependency on FDI, foreign multinational firms, European Union funds and exports to Western Europe (Nölke–Vliegenthart, 2009; Gál–Schmidt, 2017).

The second part of the paper will determine the ranking of cities in terms of quality-driven services by measuring the concentration of the FDI, the revenue of the TOP companies and the APS-offices (advanced producer services).

Accordingly the paper demonstrates the changing global positions of these post-socialist cities. This process highlights the massive metropolitan character of knowledge-intensive services concentration, as well as the command functions (Csomós, 2017; Döbrönte, 2018).